

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Музика у світовій культурі XX-XXI ст.

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1
		Семестр	2
Спеціальність	034 Культурологія		
Освітньо-наукова програма	Музична культурологія		
Статус	Обов'язкова	ECTS	4
		Годин	120
		Лекції	20
		Семінари	20
		Самостійна робота	80
Семестровий контроль	залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Вишинський Віталій Володимирович, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=c5rYMt0AAAAJ&hl=uk&authuser=1
e-mail	nmauvysh@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є явища, події, творчі постаті світової музичної культури, які розгорталися протягом XX першого десятиліття XXI століття. **Метою** навчальної дисципліни є вивчення студентами процесів світової культури XX-XXI століття та визначення в них місця і ролі музичного мистецтва. Навчальний матеріал включає теоретичний, семінарські, самостійні форми роботи практичного спрямування. **Завданнями** вивчення дисципліни є: огляд основних етапів розвитку світової музичної культури XX століття та їх вплив на характер музичної культури початку XXI століття; ознайомлення з соціальним, політичним контекстом явищ музичної культури зазначеного періоду; визначення місця і ролі українського музичного мистецтва XXI століття в процесах світової музичної культури; ознайомлення з творчим доробком знакових постатей світової і української культури (музичної культури) XX – початку XXI століття.

Під час проходження курсу студенти мають знати: основні етапи розвитку сучасної музичної культури; знакових особистості музичної культури, які визначили вектор її руху; музичні твори, мистецькі події, які презентують етапи розвитку музичної культури у той чи той її період. Вміти простежити взаємозв'язок сучасної вітчизняної культури та світової; критично оцінювати

діяльність діячів сучасної музичної культури; визначити чинники розвитку тих чи тих явищ сучасної музичної культури.

У процесі проходження матеріалу навчальної дисципліни студенти досягають таких **програмних результатів**:

ПРН 1. Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтеграції для розв'язання суспільно-значимих проблем.

ПРН 2. Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.

ПРН 3. Аналізувати культурні права та свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки.

ПРН 4. Популяризувати професію культуролога, дотримуючись етичних принципів.

ПРН 5. Організувати та підтримувати комунікації з органами влади, науково-дослідними установами, інформаційно-аналітичними службами, засобами масової інформації з питань культури.

ПРН 6. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних питань, презентації результатів дослідження та проектів.

ПРН 7. Оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології.

ПРН 8. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання складних задач і практичних проблем культурного розвитку суспільства.

ПРН 12. Збирати, аналізувати та оцінювати емпіричні факти та здійснювати їх інтерпретацію у відповідності до сучасних теоретичних уявлень відповідного напрямку культурології.

ПРН 13. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері культурології, генерувати та перевіряти гіпотези, збирати докази та аргументувати висновки.

Розвивають наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
7. Здатність до пошуку, опрацюванню та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

1. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів.
2. Здатність оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.
3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права та свободи людини
4. Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання.
6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.
9. Здатність використовувати сучасні методи та інструменти культурології, методи аналізу даних та інформаційні технології для проведення наукових досліджень, аналізувати і презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

Необхідне технічне забезпечення: фортепіано, комп'ютер, Інтернет, аудіопрогравач. Методичним забезпеченням курсу є: робоча програма, підручники, посібники, монографії, матеріали інтернет-ресурсів, відео, аудіо записи музичних творів. Для більш ефективного засвоєння теоретичного та музичного матеріалу, для поліпшення комунікації між викладачем та студентом (у тому числі онлайн-комунікації), створення кращих умов для підготовки студентом семінарських завдань застосовувалися окремі засоби інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), зокрема створення на базі системи MOODLE тем лекційних та завдань семінарських занять, електронна пошта, ресурси Googmeet та ZOOM.

Перелік тем

Тема 1. Музика у культурі ХХ століття: періодизація, напрямки, течії, поняття, постаті
Тема 2. Композиторські техніки ХХ століття і соціально-культурний контекст доби
Семінар. У пошуках нових звучань: становлення і розвиток електронної музики
Тема 3. Неокласичні тенденції у виконавській та композиторській практиці другої половини ХХ століття
Семінар. Неоромантизм в європейській та українській музиці другої половини ХХ початку ХХІ століття
Тема 5. Розширення прийомів гри на музичних інструментах: підготовлене фортепіано Джона Кейджа та розширене фортепіано Джорджа Крама
Тема 6: Сакральна тема в творчості композиторів другої половини ХХ початку ХХІ ст.
Семінар. Хеппенінг, перформенс, музичний театр в європейській та українській сучасній музичній культурі
Тема 7. Політика і музика в ХХ-ХХІ столітті
Тема 8. Поетика хімерності в новітній музиці
Семінар. Нова простота і нова складність у ХХІ столітті
Тема 9. Сильові міксти музики Томаса Адеса
Семінар. Новітня американська музика
Тема 10. Фактор виконавця в сучасній музичній культурі: ансамблі, сольні артисти
Семінар. Новітні тренди конкурсу Gaudeamus: лауреати 2010-2015 років
Тема 11. Взаємодія популярного і елітарного:
експерименти Л. Андрісена, Gentle Giant, Radiohead
Семінар. Нова музика в кінематографі

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, дискусія, есеї, з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Відвідування лекцій	10
3.	Підсумкова контрольна робота (есеї, тест)	20
4.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

90-100–А–відмінно: студент вичерпно і розгорнуто відповідає на контрольні та залікові питання з урахуванням аналізу сучасних фахових літературних джерел та досвіду провідних вітчизняних і зарубіжних науковців. Володіє глибокими і міцними знаннями,

здатний самостійно мислити, може визначати тенденції та протиріччя культурних процесів, робить аргументовані висновки, вирішує творчі завдання, професійно володіє понятійно-категоріальною базою в усній та письмовій формі.

82-89-В-добре: студент ґрунтовно відповідає на контрольні та залікові питання з урахуванням аналізу сучасних фахових літературних джерел, посиланням на досвід провідних вітчизняних і зарубіжних науковців. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє фактами історичного та культурного процесів, здатний встановити причинно-наслідкові зв'язки між ними, уміє наводити приклади на підтвердження власних думок, добре володіє понятійно-категоріальною базою в усній та письмовій формі.

74-81-С-добре: студент надає достатньо повну відповідь на контрольні та залікові питання з урахуванням аналізу фахових літературних джерел, посиланням на досвід провідних вітчизняних і зарубіжних науковців. Послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал, достатньо володіє фактами історичного та культурного процесів, але не завжди здатний встановити причинно-наслідкові зв'язки між ними, проте уміє наводити власні приклади на підтвердження висловлених думок, володіє понятійно-категоріальною базою в усній та письмовій формі.

64-73-D- задовільно: студент відповідає на контрольні та залікові питання без посилань на літературні джерела і наукові доробки провідних науковців, припускається окремих неточностей та виправляє їх за допомогою викладача. Демонструє посередній рівень розуміння навчального матеріалу, обмежено наводить приклади та аналізує матеріал. На задовільному рівні демонструє навички роботи із науковим текстом.

60-63-E-задовільно: студент відповідає на контрольні та залікові питання в мінімально допустимому обсязі, припускається значних неточностей, які виправляє лише за допомогою викладача. Складно розуміє основний навчальний матеріал, не може наводити приклади. На низькому задовільному рівні демонструє навички роботи із науковим текстом.

35-59-FX-незадовільно (з можливістю повторного складання): студент відповідає на контрольні та залікові питання не вірно або в недостатньому обсязі, допускає грубі помилки, неспроможний їх виправити за допомогою викладача. Розуміє основний навчальний матеріал сегментовано, мінімально здатний відтворювати пропоновані наукові концепції, слабо орієнтується в головних етапах історичного та культурного процесів.

0-34-F- незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни): студент не відповідає на контрольні та залікові питання, демонструючи фахову неспроможність. Не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний відтворювати пропоновані наукові концепції, не знається на головних етапах історичного та культурного процесів.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта.

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, майстер-класів, творчих зустрічей, гостьових лекційтощо.

Джерела:

1. Bond M. *Absolute Music: The History of an Idea*. Oxford University Press. 2014. 400 p.
2. Chion M. *Audio-vision. Sound on screen*. New-York: Columbia University Press, 2019. 296 p.
3. Gibbs C., Taruskin R. *Oxford History of Western Music : College Edition, Second Edition*. Oxford University Press. 2018. 992 p.
4. Hepworth D. *Never a Dull Moment: Rock's Golden Year*. London : Bantam, Transworld Publishers Ltd, 2016. 384 p.
5. Osborn B, *Everything in its Right Place: Analyzing Radiohead*. Oxford University Press, 2016
6. Postman, N. *The Disappearance Of Childhood*. New York: Vintage Books, A Division of Random Houses Inc. 1994. 177 p.
7. Ross A. *The Rest Is Noise: Listening to the Twentieth Century*. New York : Farrar, Straus and Giroux, 2008. 720 p.
8. Ross A. *Wagnerism: Art and Politics in the Shadow of Music*. New York : Farrar, Straus and Giroux, 2020. 784 p.
9. Taruskin R. *Music in the Early Twentieth Century : The Oxford History of Western Music / Richard Taruskin*. – Oxford : Oxford University Press, 2010. – 880
10. Taruskin R. *The Danger of Music and Other Anti-Utopian Essays*. University of California Press. 2010. 506 p.
11. Weiss P., Taruskin R. *Music in the Western World. A History in Documents*. Cengage Learning. 2007. 624 p.
12. Безклубенко С. *Теорія культури. Учбовий посібник*. – Київ, 2002. – 393 с.
13. Вишинський В. *Композиторська техніка як інструмент політичного висловлювання в творчості Л.Андріссена / В. Вишинський*. Науковий вісник НМАУ імені П.І. Чайковського, Вип. 132. Київ, 2021, С. 121–138.
14. Грицак Я. *Лекції курсу "Вибрані питання європейської історії" / Ярослав Грицак*. 2016
15. Джадт Т. *Після війни. Історія Європи від 1945 року*. Пер. з англ. Катерини Зарембо. — Київ: «Наш формат», 2020.
16. Джадт Т. *Шале пам'яті*. Переклад: Софія Андрухович. Львів: видавництво «Човен», 2022.
17. Джадт Т. *Нешасна земля*. Переклад: Павло Грицак. Львів: видавництво «Човен», 2022.
18. Івашина О. *Загальна теорія культури. Навчальний посібник* Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
19. Корчова О. *Музичний модернізм як terra cognita: монографія*. Київ : Музична Україна, 2020. 490 с.
20. Рябоконева М. О. *Музичний неокласицизм як феномен сучасної західноєвропейської культури : дис. канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Рябоконева Марія Олександрівна* Київ, 2016. 197 с.
21. Снайдер Т., Джадт Т. *Роздуми про двадцяте століття*. Пер. з англ. Павло Грицак. Київ: «Човен», 2019. 384 с.
22. Тукова І. Г. *Музика і природознавство. Взаємодія світів в умонастроях епох (XVII — початок XXI століть)* Харків : Акта, 2021. 456 с.
23. Хобсбаум Э. *Епоха крайностей. Короткий двадцятий век (1914–1991)*. М.: Corpus, 2020.
24. Швед М. Б. *Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики / М.Б. Швед*. Львів : СПОЛОМ, 2010. 440 с.

